

finnes et riktig svar på et spørsmål. Det finnes uenighet også om deskriptive spørsmål.

Noen mener at vaksiner ikke virker, eller er farlige for dem som tar dem, eller at det er en måte staten forsøker å kontrollere oss på, eller hva det nå måtte være. Andre vet at vaksineprogram redder millioner av mennesker i verden fra å dø hvert år, med statistisk sett en svært liten andel farlige bivirkninger sammenlignet med antallet som hjelpes. Denne uenigheten betyr ikke at ingen her tar feil.

Vaksiner virker. Vi slutter ikke fra uenighet om deskriptive spørsmål til at sannhet er relativt. Dermed er det ikke tilstrekkelig bare å vise til uenighet om normative spørsmål for å vise at det ikke finnes noe objektivt normativt. Hvis to personer er uenige, er det fullt mulig at én tar feil og én har rett også om normative spørsmål.

Normer har endret seg opp gjennom historien. Dette er også et faktum kulturrelativismen legger til grunn for sin slutning om at objektive normer ikke finnes. Også det er problematisk. Dine oldeforeldre ble sannsynligvis slått av sine foreldre. Normen den gang var at man burde slå sine barn for å oppdra dem. Det var til barnets beste. I dag er normen at man ikke skal slå sine barn. Betyr dette at den gang var det riktig å slå sine barn, og i dag er det feil? I mange land i verden i dag er det fremdeles vanlig å slå sine barn. I USA brukes for eksempel kroppslig avstraffelse i skolen i flere stater (Gershoff & Font, 2016). Betyr det at for dem er det rett å slå barn, for oss ikke? Kulturrelativismen synes å måtte hevde begge deler.

Men endringen i normen om å slå sine barn kom ikke uten grunn. Forskning viser at barn som utsettes for kroppslig avstraffelse, har

større sjanse for å utvikle psykiske problemer senere i livet (Gershoff, 2010). Dessuten gjør det jo vondt. Så da dine oldeforeldre ble slått av sine foreldre fordi de trodde at det var nødvendig for oppdragelsen, og for at barna skulle få det bra senere i livet, tok de ganske enkelt feil, og dette innså man etter hvert.

Er det da urimelig å si at i kulturer hvor de fremdeles bruker kroppslig avstraffelse av barn, burde de endre normen? Legg merke til at dette er noe annet enn å si at vi burde *tvinge* dem til å endre normen. Det å akseptere andres oppfatninger er også en norm, så her ser vi et typisk eksempel på at normer kan komme i konflikt. Vi sier også bare at det å slå barn er en gal norm eller praksis. Vi sier ikke at de som gjør dette er onde. Det er fullt mulig å både tenke at en praksis er gal, samtidig som man forstår hvorfor denne praksisen utføres av den enkelte som en følge av oppvekst i en bestemt kultur og en bestemt tradisjon. De er ikke onde på samme måte som at oldeforeldrene dine sannsynligvis ikke var onde, men snille mennesker som ville barna sine vel.

Ettersom den til enhver tid eksisterende kulturen er det som ifølge kulturrelativismen avgjør om en norm eller en praksis er moralsk rett, vil det heller ikke være noe grunnlag for å kritisere normene innenfor den kulturen man selv tilhører. For å avgjøre hva som er moralsk rett, trenger vi bare å spørre hva normen i vår kultur er. Dette gjør også at det ikke er mulig å snakke om moralsk fremskritt i et samfunn. Normer endrer seg, men vi kan ikke snakke om endring i positiv eller negativ retning.